

D ů v o d y:

Dovolání vytýká odvolacímu soudu právem jako právní omyl (§ 503 čis. 4 c. ř. s.), že pokládá zažalovaný nárok na povinný díl za promlčený podle § 1487 obč. zák. Názor odvolacího soudu by byl správným, kdyby se nároku na povinný díl domáhal nepominutelný dědic, který byl v poslední vůli úplně nebo z části pominut aneb zůstavitelem proti právu vyděděn, neboť jen nárok na povinný díl úplně nebo z části pominutého nebo vyděděného nepominutelného dědice je podroben tříletému promlčení podle § 1487 obč. zák. Než o takový případ tu nejde, neboť žalobkyni byl povinný podíl v posledním pořízení ze dne 22. srpna 1923 výslovně zůstaven. V takovém případě, kde byl nepominutelnému dědici povinný díl v posledním pořízení zůstaven, ať již dědickým podílem aneb odkazem, třebas i bez výslovného označení jako povinný díl, avšak částkou jemu odpovídající, jde o nárok z posledního pořízení a platí obecná třicetiletá promlčecí lhůta. Nejde o to, zda nebo pokud nepominutelný dědic vůbec má nárok na povinný díl a zda nebo pokud v něm byl zkrácen, nýbrž jde jen o výpočet a o zaplacení nároku co do jistoučnosti jinak nesporného. Pro tento nárok není zákonodárného důvodu, pro který v § 1487 obč. zák. jako pro žaloby o zvrhnutí posledního pořízení byla i pro žalobu o povinný díl neb o jeho doplněk určena mimořádná tříletá doba promlčecí, by totiž dědic ze závěti co nejrychleji v zájmu všech, kdož si na pozůstalost činí jakékoli nároky, nabyt jistoty, zda a pokud poslední vůle zůstane odporem třetích osob nedotčena. Zůstává proto pro nárok na zaplacení zůstaveného povinného podílu jako ryze obligační nárok — pohledávky z poslední vůle — při obecné třicetileté promlčecí lhůtě. Ježto odvolací soud podle svého opačného názoru se neobíral věcným obsahem odvolání, bylo nutno jeho rozsudek zrušiti a naříditi další jednání.

Čís. 8311.

Správce úpadkové podstaty není oprávněn domáhati se zjištění, že spoluspolečníci úpadce jsou povinni k solidárnímu zaplacení jeho dluhů (k solidárnímu ručení za dluhy).

(Rozh. ze dne 20. září 1928, Rv I 1964/27.)

Valtr V. uzavřel v roce 1922 se čtyřmi osobami společnost. Na jmění Valtra V-a byl napotom vyhlášen úpadek. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se správce úpadkové podstaty Valtra V-a na ostatních společnících, by bylo zjištěno, že žalovaní jsou povinni zaplatiti dluhy Valtra V-a, pokud se týče, že za ně ručí solidárně s Valtrem V-em. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Právem upírá napadený rozsudek žalobci oprávnění k podání žaloby. Jako žalující strana zakročuje správce

úpadkové podstaty v úpadku Valtra V-a. V souhlase s povinností správce úpadkové podstaty stanovenou v § 81 konk. ř., zjistiti stav úpadkové podstaty, vztahuje se úkol svěřený správci úpadkové podstaty, dobýti a zajistiti aktiva, jen na úpadkovou podstatu, tedy na veškeré exekuci podrobené jmění obecného dlužníka, které mu v době vyhlášení úpadku náleželo nebo kterého za úpadku nabyl (§ 1 konk. ř.). Nárok žalobní netýká se úpadkové podstaty. V žalobě žádá se na základě obsahu smlouvy mezi úpadcem Valtrem V-em a žalovanými ze dne 24. listopadu 1922 zjištění, že žalovaní jsou povinni k solidárnímu zaplacení dluhů úpadcových, pokud se týče k solidárnímu ručení za tyto dluhy. Avšak jsoucnost takového závazku netvoří součást jmění úpadcova podrobeného exekuci. Neboť podle § 891 obč. zák. závisí na věřiteli, chce-li od všech aneb od některých spoludlužníků žádati všechno neb podle podílů jím zvolených, anebo chce-li to žádati od jediného. Spoludlužníku nevzrůstá z korreality samé právo žádati zaplacení dluhu jiným spoludlužníkem. Právo spoludlužníku v § 896 obč. zák. příslušející žádati náhradu, předpokládá zaplacení celého dluhu. Takovéto zaplacení v žalobě se netvrdí. Proto zjištění jsoucnosti solidárního závazku žalovaných za dluhy úpadcovy není s to, by změnilo stav úpadkové podstaty. Žaloba jest mimo to, jak napadený rozsudek správně uvádí, nepřipustná, poněvadž tu není předpokladu podle § 228 c. ř. s. Poněvadž pro úpadkovou podstatu jest nerozhodné, zda věřitelům vedle úpadce jsou zavázány ještě jiné osoby solidárně, nedostává se vůbec právního zájmu na zjištění solidárního závazku žalovaných. K těmto důvodům zamítnutí žaloby vede již obsah žaloby a žalobních odpovědí a nebylo třeba prováděti důkazy žalobcem nabídnuté, zvláště důkaz dotýcnými úpadkovými spisy. Vadu řízení netvoří odmítnutí tohoto důkazního návrhu žalujícího právě tak, jako odvolatelem vytýkané opomenutí prvního soudu, vyzvání žalujícího k průkazu souhlasu úpadcova k žalobě. Neboť jako žalobce vystupuje správce podstaty a tento jedná podle ustanovení úpadkového řádu v základě vlastního práva jemu úřadem zapůjčeného, nikoli jako zástupce úpadce.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, jež provádí jen dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s., není opodstatněno. Pravdu má dovolání v tom, že společenskou smlouvou ze dne 24. listopadu 1922 byly mezi úpadcem a žalovanými založeny práva a povinnosti a že úpadce jako smluvník má právo žádati, by smlouva byla dodržena. Ale správce úpadkové podstaty nežaluje o dodržení této smlouvy, nýbrž domáhá se určení, že žalovaní jsou povinni zaplatiti úpadcovy dluhy rukou společnou a nedílnou s ním, pokud se týče za ně ručiti, čehož by se za ostatních podmínek § 228 c. ř. s. mohl domáhati jen onen oprávněný, jemuž společnost měla zaplatiti, pokud se týče ručiti, t. j. podle odstavce III. smlouvy Západ-

český důlní akciový spolek v Praze, o němž sám žalobce netvrdí, že by ho byl oprávněn zastupovati. Žalobce zcela prezírá, že z odstavce III. smlouvy neplyne pro úpadce žádné právo, nýbrž jen závazek, jenž se nestal částí aktivního úpadcova jmění (§ 1 úp. ř.) snad tím, že podle téhož odstavce smlouvy týž závazek na se vzali i žalovaní, již nestali se tím dlužníky úpadce, nýbrž toliko s ním dlužníky jmenovaného akciového spolku. Že se žalovaní zavázali úpadci, že zaplatí veškeré dluhy společnosti, nebylo v první stolici tvrzeno a neodpovídá tomu ani žalobní prosba. Uznaly tudíž nižší soudy právem, že se žalobci nedostává oprávnění k žalobě a nebylo proto vyhověno dovolání již z této příčiny, aniž bylo třeba zkoumati, o jakou společnost šlo, pokud se týče, zda jsou tu vůbec podmínky určovací žaloby podle § 228 c. ř. s.

Čís. 8312.

Tuzemskému právu není známa t. zv. zákonná služebnost úvratě, připouští se však výkon takového práva podle místního zvyku. K nabytí práva úvratě jako pravidelné služebnosti jest třeba držby práva toho jménem vlastním, nestačí výkon v pouhé naději na sousedskou blahovůli. Právo úvratě jako právo služebnosti může býti odvislým od vzájemného výkonu práva se strany souseda. V takovém případě jest výkon takového práva obsahově odvislým od vzájemnosti.

(Rozh. ze dne 20. září 1928, Rv I 2155/27.)

Žalobci domáhali se na žalovaných, by byli uznáni povinnými uznati, že žalobci vydržením let nabyli práva služebnosti vstoupiti na jejich pozemek čk. 195 s potahem a na tomto pozemku se s potahem a pluhem otáčeti při orání a rozorání příčnicku na poli žalobců č. k. 192, veškerého zasahování v toto právo žalobců se zdržeti, zejména odstraniti plot postavený na hranicích pozemku č. k. 195 a připustiti, aby na základě rozsudku o této žalobě vydaného vložena byla ve vl. čís. 82 služebnost vstoupiti s potahem a otáčeti se s potahem na pozemku č. k. 192 ve prospěch pozemku č. k. 192 role ve vl. č. 192 jako statku panujícího. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a uložil mu, by, doplně řízení, znovu rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Nejprve jest uvážiti po stránce právní toto: Žalobci domáhají se žalobou uznání práva tak zv. úvrati, t. j. práva zajížděti za účelem obracení se s potahem při orání úvratě (příčnicku) na pozemek sousedů. (Pflugwende, Anwenderecht, Kehrrecht). Zdejší právo nezná na rozdíl od některých jiných t. zv. zákonnou služebnost úvrati (Randa, Eigentum § 5 str. 103). Tím ovšem není řečeno, že se podle místního zvyku výkon